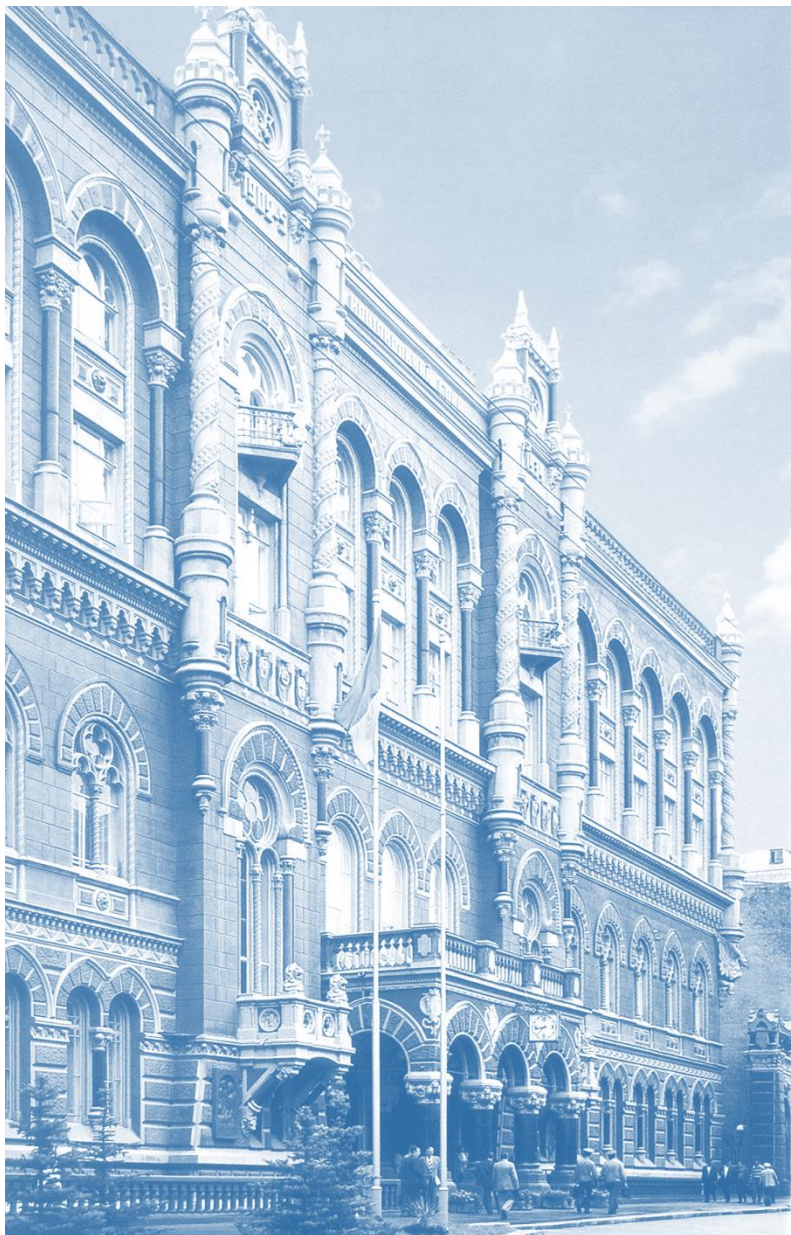

Аналітичний звіт “Опитування про умови кредитування”

III квартал 2017

(липень 2017 року)

Опитування про умови кредитування

III квартал 2017 року. Випуск № 11 (23)

Опитування про умови кредитування в Україні – це аналітичний звіт за результатами анкетування банків, яке щокварталу проводить Національний банк України. Опитування здійснюється з метою поглиблення розуміння стану і тенденцій розвитку кредитного ринку Національним банком України та учасниками банківського сектору. Звіт містить узагальнені оцінки і прогнози змін стандартів та умов кредитування корпоративного сектору та домогосподарств, змін кредитного попиту тощо.

У звіті подано оцінку стану кредитного ринку у II кварталі та очікувань на III квартал 2017 року. Опитування проводилося з 22 червня до 7 липня 2017 року серед кредитних менеджерів 68 банків. Відповіді надали 68 банків (100% респондентів), їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 97%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками та прогнозами Національного банку України.

Із цим аналітичним звітом, даними анкет та додатковою інформацією про опитування можна ознайомитися на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку України

http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Наступне опитування про умови кредитування, що стосуватиметься очікувань на IV квартал 2017 року, буде опубліковано в жовтні 2017 року.

Звіт містить результати опитування про умови кредитування в II кварталі та очікувані зміни в III кварталі 2017 року. Відповіді респондентів подано на консолідованій основі як баланс відповідей. Його можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс означає, що респонденти в цілому оцінюють, що показник збільшився/посилився порівняно з попереднім кварталом, або очікують, що він виросте/посилиться в наступному кварталі. Детальні пояснення методології наведено в додатку до цього звіту.

Опитування про умови кредитування

III квартал 2017 року. Випуск № 11 (23)

КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ НА НАСТУПНІ 12 МІСЯЦІВ

- У II кварталі банки оптимістично оцінювали перспективи розвитку кредитування. Такі оцінки зберігаються три квартали поспіль. Приросту кредитування у споживчому сегменті очікують 62% (77%)¹ респондентів, у корпоративному – 68% (65%). Банки сподіваються на підвищення якості корпоративного та роздрібного кредитних портфелів. Традиційно оптимістичні очікування стосовно динаміки депозитів: на зростання вкладів населення розраховують 56% (85%) респондентів, на збільшення коштів бізнесу – 60% (65%).

УМОВИ КРЕДИТУВАННЯ

- Стандарти корпоративного кредитування у II кварталі в цілому не змінилися: про це повідомили 72% (43%) опитаних. Для короткострокових, гривневих та кредитів малим і середнім підприємствам (МСП) стандарти пом'якшилися попри негативні очікування у попередньому кварталі. Банки сподіваються, що у III кварталі кредитні стандарти для бізнесу в цілому пом'якшуватимуться, але не зміняться для валютних та кредитів великим підприємствам.
- У II кварталі стандарти кредитування населення пом'якшувалися. У споживчому сегменті такий тренд зберігається останні 2 роки, в іпотечному – третій квартал поспіль. Основні причини – посилення конкуренції та очікування зростання платоспроможності споживачів. Більшість банків не очікує змін стандартів кредитування ні в споживчому, ані в іпотечному сегментах у III кварталі. Про це повідомили 64% (39%) та 78% (81%) респондентів відповідно.
- У II кварталі банки схвалювали більше заявок на всі види корпоративних кредитів, ніж у попередньому кварталі. Найзначніше – на кредити у гривні та видані МСП. Відсоткові ставки знижуються протягом останніх семи кварталів, але паралельно стали жорсткішими обмеження, що накладаються кредитними угодами, що й стримувало зростання кредитних портфелів банків.
- Частка схвалених заявок на кредити домогосподарствам зростала. Цьому насамперед сприяли зниження відсоткових ставок (баланс відповідей -21%), подовження терміну і збільшення розміру кредитів (баланси відповідей -8% та -18% відповідно). Водночас високі вимоги банків до застави стримували зростання іпотеки.

ПОПИТ

- Попит корпорацій на кредити зростає. Ключові фактори, які його зумовлюють, не змінилися: потреба бізнесу в оборотному капіталі та інвестиціях, здешевлення кредитів та необхідність реструктурувати наявну заборгованість.
- Попит на споживчі та іпотечні кредити суттєво збільшився (баланси відповідей 46% та 43% відповідно). Цьому сприяло зниження вартості кредитів, зростання споживацької впевненості та поживлення на ринку нерухомості. Попит на валютні запозичення не змінився.
- У III кварталі банки очікують зростання попиту на кредити як бізнесу (58% (76%) респондентів), так і домогосподарств, насамперед на споживчі кредити – 55% (91%).
- Банки погіршили оцінки закредитованості великих підприємств (баланс відповідей 28% проти 24% у минулому кварталі) та МСП (10% проти -5%). Боргове навантаження домогосподарств є середнім: так вважають 62% (68%) респондентів.

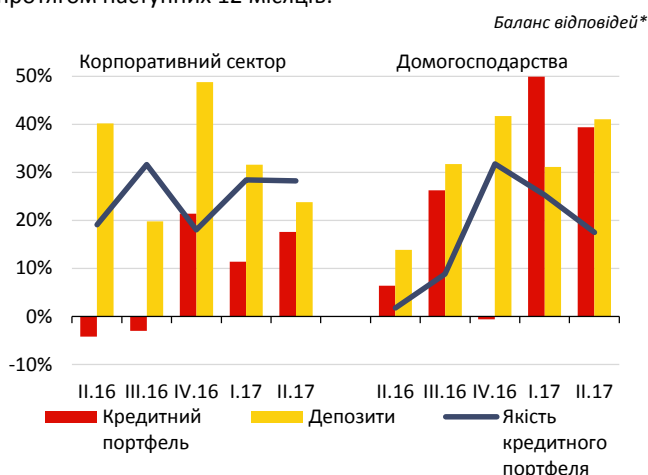
РИЗИКИ

- Банки повідомили про підвищення кредитного та операційного ризиків у II кварталі. Процентний та валютний ризики знизилися, ризик ліквідності не змінився. У III кварталі банки очікують зростання кредитного та операційного ризиків разом із зменшенням валютного та процентного ризиків.

¹ Тут і далі по тексту відповіді респондентів не зважені – 1 банк = 1 голос. В дужках наведено зважені показники.

I. Очікування на наступні 12 місяців

Графік 1. Очікування зміни ключових показників банків протягом наступних 12 місяців.

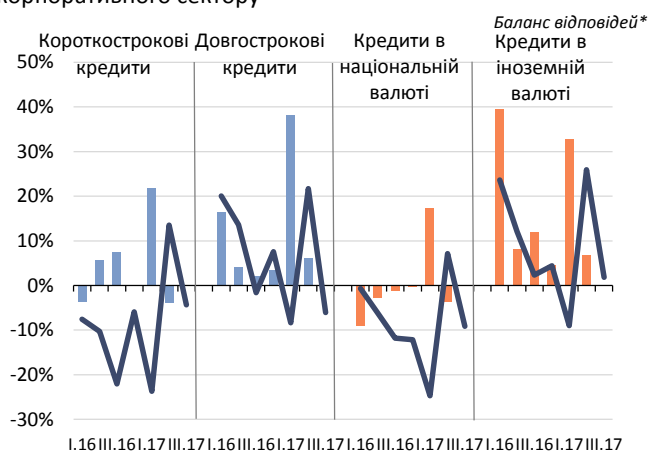
*Позитивний баланс відповідей свідчить про очікування зростання відповідного показника.

Графік 2. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок корпоративного сектору¹

¹Тут і далі стовпчики відображають баланс відповідей за квартал. Темна лінія – очікування на наступний за звітним квартал.

*Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

Графік 3. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

*Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

Банки зберігають оптимізм на наступні 12 місяців, у цілому очікуючи зростання і кредитів, і вкладів, і якості кредитного портфеля населення та бізнесу. 62% респондентів передбачають зростання споживчого кредитування, баланс відповідей склав 39%. Три квартали поспіль більшість опитаних банків очікує зростання корпоративного кредитування: 68% респондентів (баланс відповідей 18%). На підвищення якості кредитного портфеля бізнесу та населення розраховують 38% респондентів. Збільшення депозитів населення прогнозує більше банків, ніж зростання коштів корпоративного сектору (баланси відповідей 41% та 24% відповідно, графік 1).

II. Кредитування корпоративного сектору

У II кварталі стандарти кредитування в корпоративному сегменті в цілому не змінилися: баланс відповідей -2%. Відповіді респондентів повернулися до значень попередніх двох років після того, як у I кварталі 2017 року було зафіксовано суттєве збільшення жорсткості стандартів (баланс відповідей склав 33%).

Відповідно до результатів опитування, на збільшення жорсткості стандартів у II кварталі найбільше впливали гірші курсові очікування та потреби банків у додатковому капіталі. Водночас вплив цих факторів нівелювало посилення конкуренції між банками та очікування зростання економіки в цілому та окремих її галузей (детальні результати впливу окремих факторів наведено в розділі III додатка).

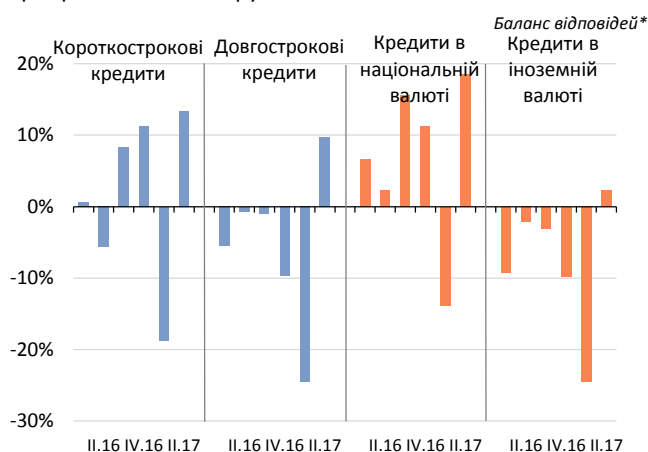
Стандарти стали дещо жорсткішими для довгострокових, валютних та кредитів великим підприємствам. Стандарти для короткострокових, гривневих та кредитів МСП пом'якшувалися.

На III квартал банки прогнозують пом'якшення кредитних стандартів, насамперед у кредитуванні МСП та у гривнях (графіки 2, 3).

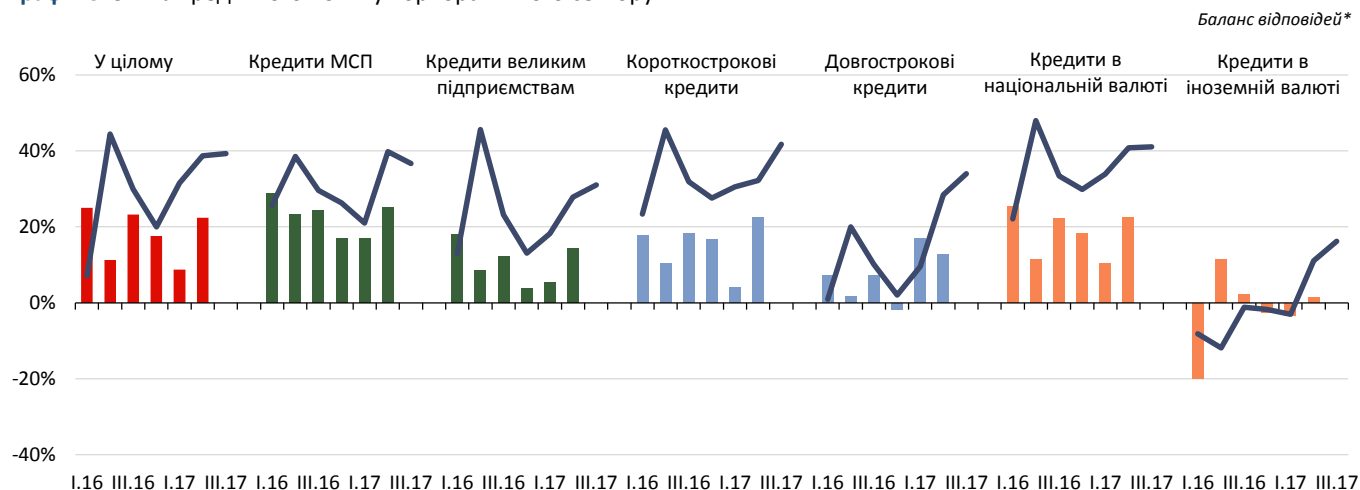
У II кварталі банки схвалювали більше кредитних заявок, ніж у попередньому, баланс відповідей склав 13%. Найзначніше рівень схвалення збільшився у сегменті короткострокових, гривневих та кредитів МСП (графіки 4, 5).

Графік 4. Зміна рівня схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

Графік 5. Зміна рівня схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

Графік 6. Зміна кредитного попиту корпоративного сектору

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту.

Факторами, що позитивно впливали на динаміку кредитних портфелів банків, у II кварталі стали зниження відсоткових ставок, подовження строку та збільшення розміру кредитів. Чинником, що стримував схвалення кредитних заявок, були внутрішні вимоги банків до позичальників (деталі в розділі III додатка до звіту).

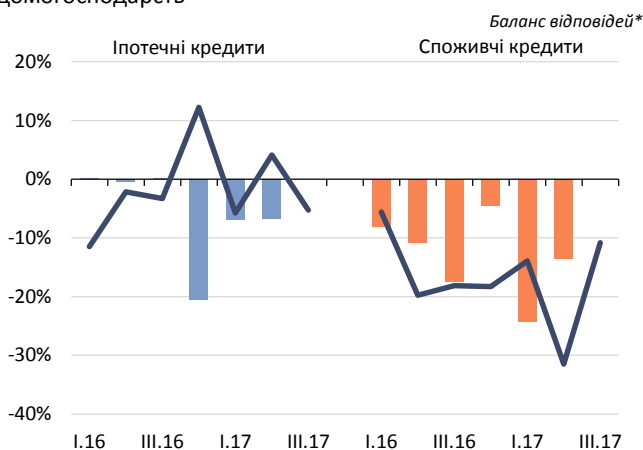
У II кварталі попит на корпоративні кредити продовжив зростати. За оцінками банків, він був вищим, ніж у двох попередніх кварталах (баланс відповідей 22%). Збільшення попиту було зафіксовано на всі види кредитів, окрім валютних (графік б).

Попит на кредити бізнесу в минулому кварталі підживляли потреби підприємств в обіговому капіталі та інвестиціях, зниження відсоткових ставок та необхідність реструктурувати борги (розділ III додатка до звіту).

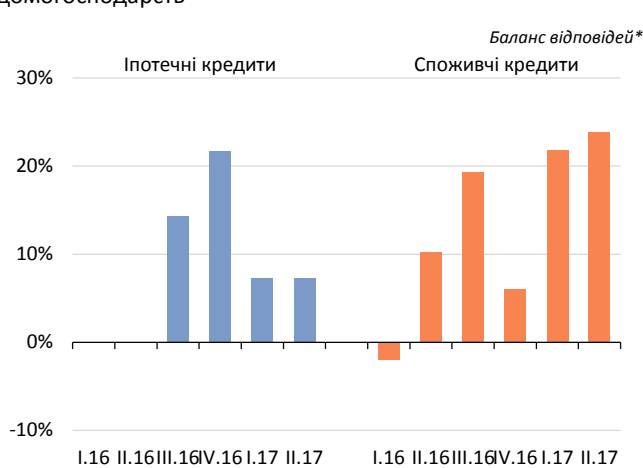
У наступному кварталі банки очікують дальшого зростання попиту на всі види кредитів бізнесу.

У II кварталі боргове навантаження в корпоративному секторі респонденти оцінили як високе (34% опитаних). Закредитованість великих підприємств залишилася значною (47% респондентів). Боргове навантаження МСП оцінювали як середнє, про це заявили 78% банків.

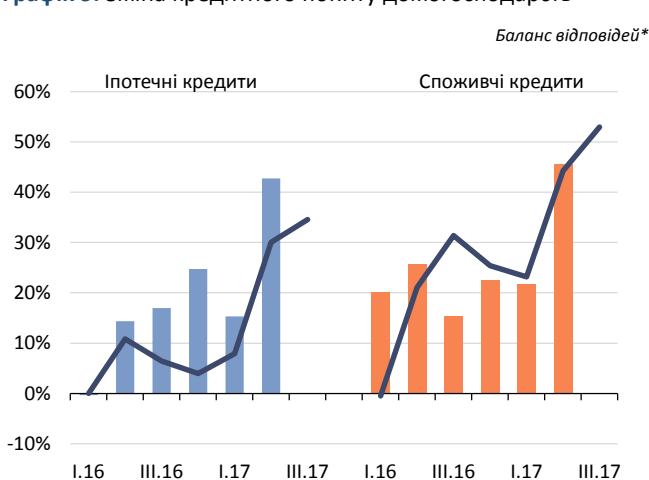
III. Кредитування домогосподарств

Графік 7. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок домогосподарств

*Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

Графік 8. Зміна рівня схвалення кредитних заявок домогосподарств

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

Графік 9. Зміна кредитного попиту домогосподарств

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення кредитного попиту.

У II кварталі стандарти споживчого кредитування пом'якшилися (баланс відповідей -14%). Такий тренд спостерігається 2 роки поспіль. Стандарти іпотечного кредитування пом'якшуються протягом трьох останніх кварталів (баланс відповідей -7%). У наступному кварталі банки в цілому очікують, що стандарти кредитування домогосподарств суттєво не зміняться ні у споживчому, ані в іпотечному сегментах. Це повідомили 64% та 78% респондентів відповідно (баланси відповідей для споживчого та іпотечного сегментів склали -11% та -5%, графік 7).

На стандарти кредитування домогосподарств у II кварталі найбільше вплинули зростання конкуренції між банками та очікування зростання платоспроможності споживачів (розділ IV додатка).

В II кварталі банки частіше схвалювали заявки на іпотечні та споживчі кредити, баланс відповідей склав 7% та 24% відповідно (графік 8). На це, як і в корпоративному сегменті, вплинули зниження банками відсоткових ставок, подовження терміну та збільшення розміру кредитів. Банки вказали на здешевлення іпотечних кредитів, і водночас зазначили, що заставні вимоги стали жорсткішими.

Попит домогосподарств на кредити надалі зростав. 31% опитаних заявили, що збільшився попит на іпотеку і 39% – на споживчі кредити. Основним чинником підвищення попиту на іпотеку було зниження ставок за кредитами та пожвавлення на ринку нерухомості. Споживацька впевненість, здешевлення кредитів та збільшення витрат населення на товари тривалого вжитку були основними рушіями збільшення попиту на споживчі кредити у II кварталі (графік 9 та розділ IV додатка до звіту).

У III кварталі банки очікують приросту попиту на споживчі та іпотечні кредити, баланс відповідей 53% та 35% відповідно.

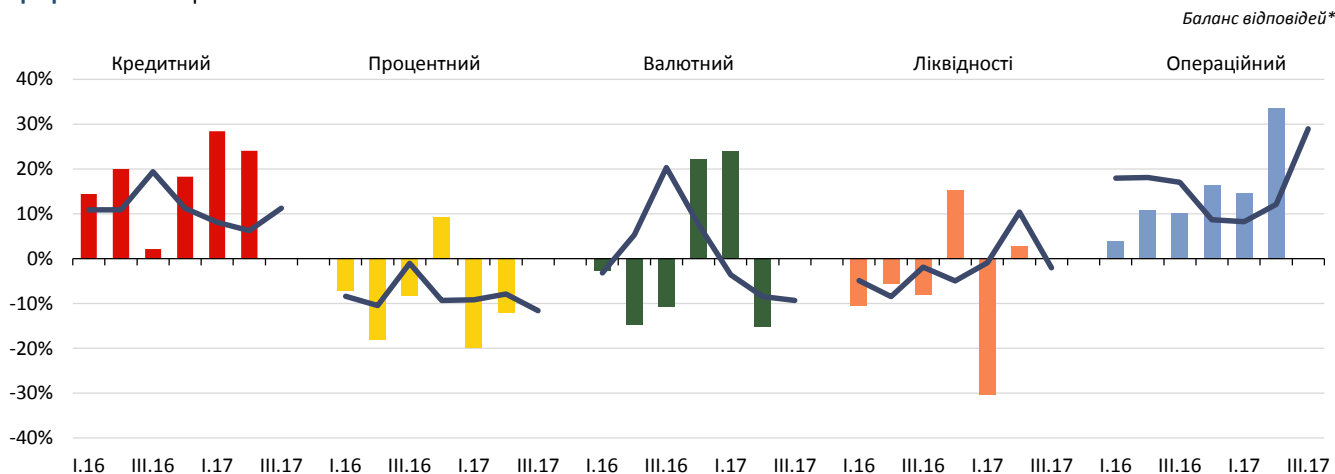
На думку банків, у II кварталі боргове навантаження на сектор домогосподарств дещо збільшилося в порівнянні з попереднім кварталом, однак більшість опитаних оцінило його в цілому середнім. Таку оцінку дали 62% респондентів.

IV. Оцінка ризиків

У II кварталі значно більше банків зафіксували збільшення операційного ризику – опитування банків відбувалося під час кібер-атаки вірусу "Petya.A" (баланс відповідей 34% проти 15% у минулому кварталі). Кредитний ризик традиційно залишався високим, тільки 4% опитаних банків заявили, що протягом II кварталу він збільшився суттєво. Валютний ризик, на думку респондентів, у минулому кварталі знизився після того, як зростав у двох попередніх кварталах. Це зниження також пояснюється сезонним фактором. Процентний ризик залишався низьким протягом двох останніх кварталів. Ризик ліквідності не змінився – так вважають 75% респондентів.

Банки очікують, що кредитний та операційний ризики збільшуватимуться в наступному кварталі (19% та 16% опитаних відповідно, баланс відповідей – 11% та 29%). Респонденти вважають, що в III кварталі 2017 року зменшаться процентний та валютний ризики, а ризик ліквідності залишиться незмінним (графік 10).

Графік 10. Зміна ризиків банків

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення ризиків.

Результати опитування

Кожен банк-респондент в особі кредитного менеджера заповнював електронну анкету. Анкета містить три види запитань:

- відкриті запитання (без обмеження варіантами відповідей);
- запитання із запропонованими варіантами відповідей;
- запитання із запропонованими варіантами відповідей, де відповіді наведено за порядковою шкалою.

Для запитань, де відповіді наведено за порядковою шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”.

Для цілей опитування використано такі визначення:

- кредитні стандарти – це внутрішні нормативи та критерії, якими керується банк у своїй кредитній політиці;
- кредитні умови – це терміни та умови надання кредиту, узгоджені між банком та позичальником.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступних трьох місяців (тобто протягом наступного за звітним кварталом).

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента та його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до 1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь “зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5. Кожну оцінку зважено на частку відповідного респондента в загальній вибірці залежно від його частки в активах або кредитному портфелі корпоративного сектору/домогосподарств цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень в діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (стандартів схвалення кредитних заявок/рівня схвалення кредитних заявок/попиту на кредитні продукти/ризиків тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом/у наступному кварталі. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

З результатами анкетування в форматі Excel можна ознайомитися на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку України. http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Баланс відповідей, %

2013		2014		2015		2016		2017						
IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.

I. Очікування на наступні 12 місяців: ключові показники

Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники корпоративного сектору у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?

Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-18.0	-12.9	3.2	9.7	-12.2	-4.2	-3.0	21.4	11.4	17.6
Депозити	—	—	—	—	—	7.0	17.2	30.4	34.9	39.3	40.2	19.8	48.8	31.6	23.8
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-9.2	-5.6	5.2	13.9	15.1	19.1	31.6	18.0	28.4	28.2

Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники домогосподарств у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?

Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-44.2	-40.3	-31.6	-21.5	-3.6	6.4	26.3	-0.6	49.9	39.4
Депозити	—	—	—	—	—	11.1	29.9	23.8	32.4	36.6	13.9	31.7	41.7	31.1	41.0
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-28.3	-11.0	18.1	28.4	14.4	1.8	8.8	31.7	25.3	17.5

II. Оцінки ризиків

Як змінилися ризики для Вашого банку протягом кварталу, що закінчився?

Кредитний ризик	-3.1	37.6	37.9	37.6	37.0	39.5	38.5	11.4	23.0	14.5	20.0	2.2	18.3	28.4	24.0
Процентний ризик	11.1	38.3	19.4	37.0	25.0	24.3	27.9	1.5	0.1	-7.1	-18.1	-8.3	9.2	-20.0	-12.0
Валютний ризик	14.1	64.3	44.4	60.5	46.0	41.2	15.0	-23.3	13.3	-2.8	-14.7	-10.7	22.2	24.0	-15.2
Ризик ліквідності	16.1	38.1	31.6	2.6	19.5	34.7	7.6	-30.9	-17.3	-10.4	-5.7	-8.0	15.2	-30.3	2.8
Операційний ризик	-1.1	-2.3	20.1	21.7	2.3	-0.1	11.6	11.6	10.1	3.9	10.9	10.2	16.3	14.6	33.5

Як, за Вашими очікуваннями, зміняться ризики для Вашого банку протягом наступного кварталу?

Кредитний ризик	2.5	19.6	22.8	27.9	25.9	24.4	22.3	2.2	10.9	10.9	19.4	11.3	8.1	6.3	11.3
Процентний ризик	-5.0	15.6	13.5	8.0	16.9	25.1	18.5	-8.9	-8.4	-10.4	-1.0	-9.3	-9.1	-7.9	-11.6
Валютний ризик	5.7	42.3	-15.1	29.5	29.7	10.5	18.9	-2.0	-3.2	5.3	20.3	7.7	-3.6	-8.4	-9.3
Ризик ліквідності	-3.6	13.4	-6.1	27.1	25.1	-3.9	19.4	9.0	-4.9	-8.4	-1.9	-4.9	-0.8	10.4	-2.0
Операційний ризик	-6.0	-6.8	-7.4	0.3	-4.5	6.6	9.2	10.3	18.0	18.1	17.0	8.7	8.3	12.1	28.9

	Баланс відповідей, %														
	2013		2014			2015				2016			2017		
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.
III. Кредитування корпоративного сектору															
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?															
У цілому	11.3	50.0	56.0	47.1	47.3	42.7	30.2	3.1	16.9	-0.9	7.1	0.0	2.0	33.4	-2.2
Кредити МСП	0.8	48.2	55.5	45.5	46.4	40.6	25.2	8.5	4.2	-3.9	-1.8	-9.5	-1.1	16.5	-5.1
Кредити великим підприємствам	13.2	39.2	30.2	38.5	35.6	40.4	34.3	7.3	22.2	11.0	12.2	10.7	3.9	35.9	1.9
Короткострокові кредити	4.6	45.3	33.5	41.6	43.3	37.4	26.4	1.3	15.5	-3.6	5.8	7.4	-0.1	21.7	-3.9
Довгострокові кредити	18.1	51.8	41.2	42.7	38.9	50.8	37.2	19.7	30.1	16.5	4.1	2.0	3.5	38.2	6.1
Кредити в національній валюті	5.4	43.7	37.9	41.7	44.0	38.4	27.2	2.2	3.8	-9.0	-2.9	-1.3	-0.4	17.3	-3.8
Кредити в іноземній валюті	17.0	52.8	47.0	51.7	52.0	56.8	44.3	21.9	22.5	39.6	8.1	12.0	4.5	32.9	6.8
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?															
Капіталізація банку	2.4	33.0	28.8	33.1	22.8	26.9	13.5	6.1	13.2	6.5	6.4	1.6	0.3	6.4	12.4
Ліквідна позиція банку	10.3	36.2	23.3	23.6	23.7	22.8	23.8	6.5	7.2	-7.1	-0.9	-8.4	-1.0	5.9	-0.4
Конкуренція з іншими банками	-6.5	1.5	-0.2	-10.5	-5.9	14.6	0.0	-5.5	-0.5	-10.9	-1.0	-10.1	-12.6	-11.2	-17.9
Конкуренція з небанківськими установами	0.0	8.6	0.7	3.2	3.8	3.6	0.2	0.9	2.1	-1.1	3.2	0.0	0.0	0.1	0.0
Очікування загальної економічної активності	22.9	62.1	59.3	53.6	49.4	48.9	45.1	33.1	35.5	3.8	9.9	0.1	-4.6	-3.4	-13.3
Інфляційні очікування	12.9	52.2	41.0	47.6	38.1	34.9	36.2	35.3	48.6	20.8	7.9	2.7	-1.0	-3.2	-1.2
Курсові очікування	22.1	65.8	62.6	64.8	53.1	45.9	46.6	38.7	41.7	26.9	11.1	4.4	6.1	8.1	8.4
Очікування розвитку галузі або окремого підприємства	12.9	42.0	31.4	42.0	34.1	29.3	37.2	32.9	27.4	-7.6	7.7	2.5	-8.0	-5.7	-12.4
Ризик застави	14.3	34.6	24.2	36.5	29.2	26.5	34.1	33.3	23.2	14.3	13.5	5.9	13.5	8.1	-3.1
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом наступного кварталу?															
У цілому	3.5	35.6	26.5	26.5	26.8	16.8	15.9	3.4	6.6	4.1	-10.4	-4.5	-24.5	8.3	-8.8
Кредити МСП	-0.2	33.9	25.4	25.8	32.0	16.6	16.7	3.3	-19.3	-15.7	-19.8	-13.2	-13.2	7.3	-12.9
Кредити великим підприємствам	4.4	37.4	26.3	30.5	26.5	19.8	15.8	7.3	6.7	9.9	-5.1	2.5	-12.5	12.1	-0.1
Короткострокові кредити	2.2	31.0	24.5	19.6	25.4	16.4	13.2	1.0	-7.6	-10.3	-22.0	-5.9	-23.7	13.5	-4.4
Довгострокові кредити	12.0	46.2	34.7	31.0	38.2	27.0	21.1	13.6	20.0	13.6	-1.6	7.6	-8.4	21.7	-6.0
Кредити в національній валюті	1.3	30.6	22.6	20.7	24.3	15.2	13.1	1.8	-0.7	-6.2	-11.8	-12.2	-24.7	7.1	-9.1
Кредити в іноземній валюті	8.7	53.9	28.3	31.8	44.0	30.2	20.1	20.6	23.6	12.1	2.3	4.4	-9.0	25.9	1.8
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити корпоративному сектору у кварталі, що закінчився?															
У цілому	-6.2	-33.5	-20.7	-29.5	-18.2	-8.4	-22.8	5.5	-10.3	6.3	-6.3	8.3	12.1	-20.0	12.6
Кредити МСП	-0.3	-31.5	-16.3	-20.9	-12.9	-5.8	-19.2	4.6	7.5	-6.8	-6.4	18.5	7.3	-11.1	19.9
Кредити великим підприємствам	-2.9	-31.2	-20.0	-27.9	-18.3	-11.7	-22.6	-0.6	-11.3	6.6	-8.4	-1.2	-3.3	-24.2	11.3
Короткострокові кредити	-1.2	-22.0	-14.8	-21.3	-12.8	-6.7	-20.6	7.1	10.5	0.7	-5.6	8.3	11.3	-18.7	13.3
Довгострокові кредити	-7.7	-46.2	-32.7	-31.3	-27.4	-20.8	-28.0	-8.9	-31.4	-5.5	-0.7	-1.0	-9.7	-24.5	9.8
Кредити в національній валюті	-0.9	-23.4	-11.8	-16.9	-13.0	-8.0	-21.4	6.1	4.3	6.6	2.3	15.6	11.2	-13.9	18.5
Кредити в іноземній валюті	-11.3	-48.9	-25.9	-42.9	-26.1	-22.1	-29.6	-17.8	-20.9	-9.2	-2.2	-3.1	-9.7	-24.5	2.3
Як змінилися цінові та нецінові умови схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?															
<i>Процентні ставки (підвищення – більш жорсткі умови, зниження – послаблення умов)</i>															
У цілому	26.7	39.4	29.2	31.7	30.6	58.7	43.3	10.5	-19.8	-25.7	-22.3	-31.7	-16.7	-40.9	-33.6
МСП	18.9	41.2	30.9	30.9	30.2	60.1	39.4	10.0	-20.7	-19.1	-25.5	-18.3	-13.2	-41.3	-39.9
Великі підприємства	25.4	39.1	28.5	30.9	30.8	59.8	42.8	11.1	-13.6	-30.9	-15.3	-31.6	-17.7	-40.5	-33.4
<i>Зміни непроцентних платежів</i>															
У цілому	3.6	15.6	12.0	9.1	16.8	11.6	6.7	1.5	2.0	4.6	2.9	7.7	-1.4	-0.2	-1.4
МСП	3.6	15.8	11.6	7.3	16.0	11.0	5.4	1.5	-3.9	3.7	3.2	7.8	-1.4	-0.2	5.3
Великі підприємства	3.6	14.2	11.6	9.2	15.4	13.0	7.7	1.5	1.4	4.8	3.2	1.5	0.3	-0.2	-1.4
<i>Розмір кредиту або кредитної лінії</i>															
У цілому	6.5	32.8	29.7	44.0	39.7	45.6	27.8	16.4	13.8	3.1	1.1	0.3	6.8	25.8	-3.3
МСП	1.5	30.4	24.6	34.6	36.7	33.2	24.3	4.0	8.3	5.3	-1.8	-3.7	-3.0	22.8	3.0
Великі підприємства	6.4	23.9	29.7	43.9	38.6	48.2	27.8	17.5	14.0	3.5	1.6	0.3	7.0	26.2	-3.0

	Баланс відповідей, %														
	2013		2014			2015				2016			2017		
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.
<i>Заставні вимоги</i>															
У цілому	9.2	30.1	32.8	32.3	30.0	35.1	29.5	27.1	17.9	8.3	8.5	16.0	11.7	11.6	-1.0
МСП	12.2	30.0	32.1	26.2	27.9	36.1	25.6	26.5	17.0	18.9	9.9	5.4	4.4	8.8	-3.6
Великі підприємства	9.3	30.0	32.9	32.2	28.6	37.5	29.5	16.2	18.2	8.2	8.3	25.8	11.6	18.2	5.4
<i>Обмеження, які накладаються кредитною угодою на позичальника</i>															
У цілому	15.0	27.4	30.6	25.3	29.6	18.2	26.6	13.1	15.7	15.3	9.4	13.3	17.3	26.3	23.7
МСП	15.0	25.8	30.8	20.8	25.8	18.2	21.8	11.6	14.4	14.8	8.9	9.6	15.9	40.6	17.7
Великі підприємства	15.8	27.4	30.8	27.1	26.8	22.1	26.4	13.1	15.8	15.3	9.5	13.3	17.2	26.4	24.1
<i>Строк кредиту</i>															
У цілому	6.8	27.8	21.1	29.0	26.1	25.2	15.7	10.1	7.7	8.7	7.2	7.0	6.9	2.9	-8.1
МСП	7.9	23.9	16.0	22.4	21.6	24.1	13.8	10.1	7.8	8.9	3.5	3.5	3.6	2.0	-1.9
Великі підприємства	7.0	24.0	22.1	28.9	23.9	28.7	16.4	12.6	8.1	8.8	7.4	9.2	6.9	2.9	-6.3
Як змінився попит корпоративного сектору на кредити протягом кварталу, що закінчився, без урахування сезонних змін?															
У цілому	7.6	15.7	12.7	21.3	19.7	25.5	3.1	9.4	12.3	25.0	11.3	23.3	17.6	8.8	22.4
Кредити МСП	11.6	15.1	10.4	18.8	23.5	21.5	1.6	10.7	32.4	28.7	23.3	24.4	16.9	16.9	25.1
Кредити великим підприємствам	15.4	11.7	14.7	14.8	19.2	14.9	2.9	9.3	5.7	18.1	8.6	12.2	3.7	5.4	14.4
Короткострокові кредити	14.7	20.4	18.9	28.0	26.3	18.8	3.3	11.1	12.7	17.7	10.4	18.2	16.7	4.0	22.4
Довгострокові кредити	-14.4	-4.2	9.3	-3.9	10.5	0.2	-8.6	4.7	3.2	7.2	1.5	7.2	-1.8	17.0	12.8
Кредити в національній валюті	3.1	22.7	18.0	23.6	25.9	24.4	3.7	12.5	18.4	25.5	11.3	22.2	18.3	10.2	22.4
Кредити в іноземній валюті	11.3	-13.0	-15.2	-31.9	-36.3	-47.5	-35.4	-19.0	-10.7	-19.9	11.5	2.3	-2.6	-3.4	1.4
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту корпоративного сектору на кредити у кварталі, що закінчився?															
Зміна процентних ставок	-16.1	-23.7	-20.4	-10.4	-11.9	-26.0	-32.4	-18.0	2.1	15.2	25.7	18.0	14.9	15.7	21.1
Потреба в капітальних інвестиціях	2.3	-29.6	-24.6	-18.7	-11.4	-11.1	-0.6	4.9	2.8	14.0	8.3	5.9	8.9	8.3	20.6
Потреби в обіговому капіталі	5.2	-3.2	0.1	13.8	14.5	28.7	36.2	32.1	22.1	36.7	22.5	25.6	17.1	17.4	23.8
Реструктуризація боргу	4.2	10.9	19.0	24.4	15.7	31.4	22.8	19.1	28.2	24.9	12.9	20.3	16.3	17.3	20.6
Внутрішнє фінансування	-0.3	-16.5	1.5	2.6	-8.8	4.4	8.1	9.6	4.1	2.3	4.1	6.6	8.9	3.8	8.2
Кредити від інших банків	-3.6	-8.7	3.9	5.7	-2.8	6.8	9.5	4.6	8.5	-6.0	-8.9	-7.5	1.1	-12.8	-10.0
Продаж активів	-2.3	-9.3	-11.3	-15.0	-13.1	2.0	-1.8	3.2	1.3	2.1	1.9	1.7	1.8	1.6	1.5
Як, на Вашу думку, зміниться попит корпоративного сектору на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?															
У цілому	24.7	11.8	16.3	8.2	10.3	25.3	9.9	6.0	7.1	44.4	29.9	20.0	31.6	38.8	39.3
Кредити МСП	20.3	7.2	16.9	5.0	16.3	24.3	10.4	5.8	25.6	38.5	29.6	26.3	21.0	39.8	36.7
Кредити великим підприємствам	15.2	11.7	13.1	5.9	7.3	22.6	11.8	-3.8	12.9	45.6	23.2	13.1	18.2	27.9	31.0
Короткострокові кредити	24.4	19.4	15.5	16.3	15.2	26.0	11.3	6.7	23.4	45.5	31.9	27.6	30.6	32.3	41.7
Довгострокові кредити	5.4	-5.9	8.4	-4.5	0.8	9.5	0.6	6.7	0.9	20.0	10.2	2.0	9.5	28.4	34.0
Кредити в національній валюті	26.5	16.7	13.4	14.1	13.7	24.2	10.4	8.5	22.1	48.0	33.4	29.8	33.9	40.8	41.1
Кредити в іноземній валюті	-4.6	-17.8	-3.7	-29.5	-14.2	-8.7	-29.7	-36.9	-8.2	-11.9	-1.1	-1.8	-3.0	11.0	16.2
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у корпоративному секторі протягом кварталу, що закінчився?															
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.5	15.5	10.6	16.5
МСП	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-4.1	-2.1	-4.9	10.0
Великі підприємства	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.7	22.5	23.8	28.1
IV. Кредитування домогосподарств															
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?															
Іпотечні кредити	-0.8	39.2	22.4	12.6	32.3	25.6	19.0	0.9	-13.4	0.2	-0.5	0.1	-20.5	-7.0	-6.7
Споживчі кредити	-4.9	53.3	30.3	34.4	39.6	39.7	19.0	-6.4	-24.5	-8.1	-10.8	-17.4	-4.6	-24.3	-13.5
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити фізичним особам протягом кварталу, що закінчився?															
Вартість ресурсів та балансові обмеження	—	—	—	—	—	22.9	35.7	6.2	5.0	—	-7.4	-8.2	-4.4	-9.2	-4.2
Конкуренція з іншими банками	—	—	—	—	—	-2.2	0.8	-2.2	-15.0	—	-9.8	-19.9	-29.1	-10.6	-10.3
Конкуренція з небанківськими установами	—	—	—	—	—	0.7	-3.5	0.0	-9.4	—	0.0	0.0	-4.9	-0.3	-3.7
Очікування загальної економічної активності	—	—	—	—	—	41.8	36.0	16.3	-12.7	—	-13.7	-17.4	-1.2	-16.8	-4.7
Інфляційні очікування	—	—	—	—	—	46.2	37.1	19.5	-3.5	—	-6.7	-8.2	2.2	-0.1	-1.9
Курсові очікування	—	—	—	—	—	44.0	29.7	13.7	-2.0	—	-3.3	-5.0	2.8	0.1	0.4

	Баланс відповідей, %															
	2013		2014			2015				2016			2017			
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	
Очікування ринку нерухомості	—	—	—	—	—	33.1	20.5	15.5	-10.1	—	-2.9	-2.5	0.1	-3.9	-4.0	
Очікування платоспроможності споживачів	—	—	—	—	—	48.7	46.3	24.8	-8.6	—	-8.1	-9.5	-3.0	-5.8	-7.8	
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом наступного кварталу?																
Іпотечні кредити	8.7	19.5	8.6	14.6	25.4	17.1	-6.6	-13.9	-11.5	-2.2	-3.3	12.3	-5.7	4.1	-5.2	
Споживчі кредити	-6.0	33.0	8.5	13.9	33.1	21.9	-6.7	-11.2	-5.6	-19.7	-18.1	-18.3	-13.9	-31.5	-10.8	
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити домогосподарствам у кварталі, що закінчився?																
Іпотечні кредити	-1.9	-35.1	-16.9	-5.6	-41.0	-10.8	-14.9	-3.3	15.0	-0.1	0.0	14.4	21.7	7.3	7.3	
Споживчі кредити	-4.1	-59.2	-41.3	-22.3	-45.3	-28.2	-15.4	11.6	28.7	-2.0	10.2	19.3	6.0	21.8	23.9	
Як змінилися цінові та нецінові умови надання кредитів домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?																
<i>Іпотечні кредити</i>																
Процентні ставки за кредитами	-1.0	25.8	16.7	9.5	9.0	19.5	38.0	12.2	-3.9	-2.5	-13.8	-2.6	-24.8	9.3	-7.5	
Заставні вимоги	9.9	10.6	11.1	4.0	13.2	6.9	4.5	0.8	0.4	0.1	-0.5	0.0	0.0	-2.3	19.8	
Строк кредиту	-3.2	2.5	3.4	3.5	0.8	1.7	8.9	0.4	0.5	0.1	0.1	-0.1	0.1	0.0	0.0	
Зміни непроцентних платежів	6.3	1.9	2.9	2.3	0.9	3.6	-1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	
Співвідношення суми кредиту до вартості іпотечної застави (LTV)	-1.3	7.5	6.1	6.3	12.5	6.0	2.4	0.4	0.2	0.4	-0.5	-4.1	0.0	0.0	0.2	
<i>Споживчі кредити</i>																
Процентні ставки за кредитами	-8.3	21.5	20.3	32.1	14.4	36.6	46.1	3.5	-15.7	-6.0	-6.3	-4.7	-12.8	-29.0	-20.9	
Заставні вимоги	0.6	4.5	5.6	4.5	15.5	6.9	5.1	-0.8	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	
Строк кредиту	-7.5	5.3	3.2	6.0	5.0	0.5	4.9	-0.1	-2.5	-2.7	-14.2	-9.7	-14.0	-6.5	-7.7	
Зміни непроцентних платежів	2.4	3.9	6.1	6.1	13.1	10.0	11.1	6.0	-3.8	3.0	-2.9	0.8	-3.1	-3.0	-1.1	
Розмір кредиту	-5.5	23.3	23.9	8.5	20.5	18.0	7.3	2.6	-11.3	-15.4	-15.6	-24.3	-11.4	-9.3	-18.3	
Як змінився попит домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився, без урахування сезонних змін?																
Іпотечні кредити	-5.4	-29.7	-31.3	-29.3	-34.3	-23.7	-6.1	-5.2	2.8	-0.4	14.3	16.9	24.7	15.3	42.8	
Споживчі кредити	18.9	-6.8	-39.5	-17.8	-37.0	-36.1	-9.0	7.7	23.6	20.2	25.7	15.3	22.4	21.7	45.7	
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився?																
<i>Іпотечні кредити</i>																
Зміна процентних ставок	0.3	-22.1	-26.4	-5.0	-11.5	-5.7	-15.8	-11.2	-9.7	0.0	11.2	2.8	24.8	24.5	10.5	
Перспективи розвитку ринку нерухомості	-8.5	-15.1	-4.0	-39.8	-16.0	-11.1	-12.7	-4.2	0.4	0.0	0.5	2.7	3.0	12.4	15.2	
Споживча впевненість	-14.3	-24.1	-25.2	-38.1	-13.0	-38.4	-14.1	-10.0	-0.8	-13.0	0.4	2.7	2.8	6.0	8.9	
Заощадження домогосподарств	9.6	-13.4	-41.2	9.4	-2.5	-22.6	1.1	-10.0	-0.2	-12.5	-2.9	0.1	3.1	5.3	7.6	
Кредити від інших банків	8.2	5.7	-0.8	-2.8	-2.7	-3.5	1.2	1.4	0.7	0.1	0.0	2.5	0.4	9.0	0.9	
<i>Споживчі кредити</i>																
Зміна процентних ставок	17.6	-18.8	-34.6	-8.9	-14.5	-28.6	-18.9	-7.9	2.7	-7.1	8.9	5.0	9.0	24.0	24.9	
Споживча впевненість	5.4	-22.8	-58.5	-28.8	-20.5	-19.1	-27.5	-4.5	8.1	12.2	8.7	13.8	19.1	13.4	27.2	
Витрати на товари довготермінового користування	8.9	-2.4	-12.6	-26.5	-19.1	6.8	-5.2	7.4	15.5	23.6	13.1	1.5	12.9	19.2	17.5	
Купівля іноземної валюти	0.8	18.3	-18.5	-23.5	-4.9	5.9	1.1	4.4	7.8	10.9	8.4	3.3	-2.5	2.0	9.2	
Заощадження домогосподарств	9.1	-3.1	-44.2	-25.2	-3.6	-26.0	-1.4	-10.1	2.8	3.6	3.7	1.5	18.9	6.4	5.8	
Кредити від інших банків	-6.6	8.8	0.7	-7.9	1.5	-3.0	-1.0	-4.5	5.9	0.0	0.2	1.1	2.5	11.7	-1.6	
Як, на Вашу думку, зміниться попит домогосподарств на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?																
Іпотечні кредити	11.2	-23.0	12.9	-19.6	-12.1	4.1	0.3	-2.5	0.0	10.9	6.5	3.9	7.9	30.0	34.6	
Споживчі кредити	21.4	-15.8	24.0	-3.3	5.4	1.3	4.5	17.5	-0.5	21.1	31.4	25.4	23.2	44.2	52.9	
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у секторі домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?																
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.9	0.1	-1.0	6.3